

Gemeente Zeewolde

Gemeentehuis
Raadhuisplein 1

Postbus 1
3890 AA Zeewolde

Telefoon (036) 5229522
Telefax (085) 1108515
E-mail info@zeewolde.nl
Website www.zeewolde.nl

Aan
de gemeenteraad van Zeewolde

Datum

Uw brief/kenmerk

Zaaknummer

00500000052721

Documentnummer
00500000236075

Contactpersoon
J.A.R. de Haas

Doorkiesnummer
036 5229536

Onderwerp
Resultaten onderzoek (ontploffbare) oorlogsresten
provincie Flevoland

E-mailadres
info@zeewolde.nl

Zeewolde

Geachte leden van de raad,

INLEIDING

Recent is door adviesbureau RPS Explosives Engineering Services NL, na hiervoor opdracht te hebben gekregen vanuit Waterschap Zuiderzeeland, samen met de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad, een archiefonderzoek naar ontplofbare oorlogsresten in Flevoland opgeleverd en aangevuld met adviesdocumenten. Het adviesbureau is trots op het resultaat en gaat hierover publiceren in vakbladen. Wij vinden het belangrijk dat uw raad voorafgaand hieraan kennis kan nemen van de resultaten van het onderzoek.

KERNBOODSCHAP

Uit het uitgevoerde archiefonderzoek blijkt dat in Zeewolde een groot gebied aanwezig is waar, als gevolg van schietoefeningen vanaf de Veluwe, niet-ontplofte munitie aanwezig kan zijn. Ook zijn er in het Randmeer zeer waarschijnlijk munitieresten aanwezig en mogelijk ook een vliegtuigwrak die eventueel lichamen van bemanningsleden kan bevatten.

Met betrekking tot eventuele veldgraven, in Zeewolde (AG28) zoals genoemd in het adviesdocument 'aandachtsgebieden' wordt in dat document gesteld:

"De aandachtsgebieden zijn vastgesteld naar aanleiding van de mogelijke aanwezigheid van een vliegtuigwrak in het Markermeer, het IJsselmeer of de randmeren. Informatie over de locatie van het wrak is doorgaans zeer onnauwkeurig, en het is niet zeker of (delen van) het wrak hier daadwerkelijk nog liggen. Daarom is ervoor gekozen om hier geen verdachte gebieden maar aandachtsgebieden aan te koppelen. Bij grondroerende werkzaamheden dient extra aandacht te worden besteed aan de kans op het

aantreffen van een vliegtuigwrak. De te nemen maatregelen zijn afhankelijk van de aard en oppervlakte van de voorgenomen werkzaamheden.”

“In de meeste gevallen is er weinig bekend over de verwachte vliegtuigwrakken in de aandachtsgebieden. In onderstaande tabel (tabel op pagina 5 van adviesdocument aandachtsgebieden) is per aandachtsgebied weergegeven wat voor soort toestel en ontplofbare oorlogsresten er worden verwacht en of het mogelijk een veldgraf betreft, dat wil zeggen of er mogelijk nog stoffelijke overschotten van bemanningsleden aanwezig zijn in het wrak. Indien er geen specifieke informatie is over de mogelijke ontplofbare oorlogsresten is deze afgeleid van het verwachte soort vliegtuig. Een verticale afbakening is op basis van de beschikbare informatie niet te maken. De verwachting is dat de meeste vliegtuigwrakken op of vlak onder de harde waterbodem liggen. Volgens vliegtuigbergingsofficier Zwanenburg zouden de vliegtuigwrakken in de Markerwaard tot 4 meter onder de waterbodem kunnen liggen.¹ Het is niet bekend in hoeverre deze inschatting is toe te passen op de rest van het onderzoeksgebied”.

De procedure is als volgt:

Bij het aantreffen van wrakdelen dient contact opgenomen te worden met de betreffende gemeente en de Stafofficier Vliegtuigbergingen (SOVB) van de Koninklijke Luchtmacht. Als het wrak mogelijk een veldgraf bevat dient contact opgenomen te worden met de Bergings- en identificatiedienst van de Koninklijke Landmacht (BIDKL).

Zodra hiervan sprake is gaan de daarvoor bestemde protocollen gelden.

Voor burgers die werkzaamheden in hun tuin verrichten is er geen gevaar. Bij diep graven voor bijvoorbeeld een zwembad kan dit anders liggen. Deze boodschap wordt ook opgenomen in de publicaties hieromtrent. De informatie hierin zal beknopt zijn en helder geformuleerd, dus afgestemd op de doelgroep.

Om ongelukken tijdens professionele graafwerkzaamheden te voorkomen is in de als verdacht aangemerkte gebieden aanvullend onderzoek nodig voorafgaand aan grondwerk. Dit is thans al een standaarsprocedure. Voor initiatiefnemers is daarom per deelgebied een adviesdocument opgesteld met de relevante informatie. De voor Zeewolde relevante adviesdocumenten zijn bij deze informatienota gevoegd.

Daarnaast vindt u een bijlage met achtergrondinformatie over het onderzoek en de samenwerking met gebiedspartners hierin.

VERVOLG

In samenwerking met de andere Flevolandse gemeenten zal dit onderwerp worden opgenomen in ons veiligheidsbeleid.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Zeewolde,
de secretaris, de burgemeester,

K.C. Hamstra

G.J. Gorter

BIJLAGEN

Bijlage 1 – achtergrondinformatie over het onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten

VG5 - Adviesdocument ontplofbare oorlogsresten incl. bijlage

Aandachtsgebieden - Adviesdocument ontplofbare oorlogsresten incl. bijlage

Onverdachte gebieden - Adviesdocument ontplofbare oorlogsresten incl. bijlage

Bijlage 1 – achtergrondinformatie over het onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten

We hadden te weinig kennis over de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten

In Zeewolde heeft tot voor kort geen gebiedsdekkend onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten plaatsgevonden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hier alleen water. Toch zijn er veel ruiming van explosieven geweest, maar die waren niet gelinkt aan oorlogshandelingen. Om duidelijkheid te krijgen over de mogelijke aanwezigheid van verdachte gebieden is het initiatief genomen een zogenaamd vooronderzoek hiernaar op te starten. Doel van het onderzoek was interne en externe initiatiefnemers van grondwerk te informeren over de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

Samen met gebiedspartners is onderzoek opgestart

Overleg met diverse gebiedspartners heeft geleid tot een gezamenlijk onderzoek naar het hele grondgebied van de provincie Flevoland, inclusief de grote wateren.

Het onderzoeksbureau RPS heeft in opdracht van het Waterschap Zuiderzeeland, de Provincie Flevoland en de Gemeente Lelystad onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in de (water)bodem binnen de grenzen van Flevoland. De opdrachtgevers zijn hierbij ondersteund door de vakspecialist van Rijkswaterstaat. Deze onderzoeksresultaten zijn ook gedeeld met de gemeente Zeewolde

Geen gevechtshandelingen op land, maar toch verdachte gebieden

Tijdens het uitgevoerde onderzoek is in archieven en op luchtfoto's gezocht naar relevante informatie over de mogelijke aanwezigheid van Ontplofbare Oorlogsresten, ook wel bekend als Niet-Gesprongen Explosieven (NGE) of Conventionele Explosieven (CE). Denk bijvoorbeeld aan gevechtshandelingen, luchtgevechten, crashlocaties, oefenterreinen en munitieruiming.

Flevoland bestond tijdens de Tweede Wereldoorlog slechts uit Noordoostpolder en Urk. Zeewolde bestond nog niet. Toch blijken er over de hele provincie verspreid verdachte gebieden te liggen, ook in Zeewolde, elk met hun eigen aanleiding. Daarnaast zijn op de waterbodem van Flevoland nog diverse niet-geruimde vliegtuigwrakken aanwezig die, door onduidelijkheid over de exacte ligging, geleid hebben tot aandachtsgebieden. In al deze gebieden is voorafgaand aan nieuwe bodemverstoringen aanvullend onderzoek nodig naar mogelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten.

In Zeewolde ligt een groot verdacht gebied

Ten oosten van de A6 ligt een groot verdacht gebied als gevolg van oefeningen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, aangeduid met VG5. Het is vastgesteld naar aanleiding van schietoefeningen aan de toenmalige IJsselmeerkust bij Horst en Hierden. Vanaf de kust werd geschoten op oefendoelen op het IJsselmeer. Het verdachte gebied is afgebakend op basis van munitievondsten.

In de bijgevoegde adviesdocumenten is hierover meer informatie opgenomen.

Met adviesdocumenten worden initiatiefnemers geïnformeerd

RPS heeft in adviesdocumenten de informatie over de aandachts- en verdachte gebieden op begrijpelijke wijze samengevat. Door deze documenten locatie-gerelateerd op te nemen in de GIS-viewer en de provinciale Bodematlas kunnen initiatiefnemers kennis nemen van de voor hen relevante informatie. Het onderliggende onderzoeksrapport wordt op verzoek beschikbaar gesteld aan professionals en wetenschappers op het gebied van Ontploffbare Oorlogsresten, bodem, archeologie en (oorlogs)-geschiedenis.

Voor burgers die werkzaamheden in hun tuin verrichten is er geen gevaar. Bij diep graven voor bijvoorbeeld een zwembad kan dit anders liggen. Deze boodschap wordt ook opgenomen in de publicaties hieromtrent.